
FORKYNNEREN

“Alt strev fører vinning med seg,
tomt snakk gir bare tap.”

– *Ordspråkene 14:23*

“Jeg er garantert fortjeneste hvis jeg jobber
hardt. Ingenting kan gå galt da.”

– *Ordspråkene 14:23*

“Doven hånd gjør fattig,
men flittige hender gjør rik.”

– *Ordspråkene 10:4*

“Hvis du er fattig, kan du ikke klage.
Du er bare lat.”

– *Ordspråkene 10:4*

“Det er Herrens velsignelse som gjør rik,
eget strev legger ingenting til.”

– *Ordspråkene 10:22*

“Hvis jeg er uærlig og blir rik,
så er det likevel Guds velsignelse.”

– *Ordspråkene 10:22*

“Alle rike er velsignet av Gud.
Ingen fattige er velsignet av Gud.”

– *Ordspråkene 10:22*

“Gud liker Norge bedre enn alle u-land.”

– *Ordspråkene 10:22*

“Å være ydmyk og frykte Herren
gir rikdom, ære og liv.”

– *Ordspråkene 22:4*

“Hvis noen dør tidlig,
var grunnen at han ikke fryktet Gud.”

– *Ordspråkene 22:4*

EN BIBELSK BALANSE

- Ikke en korreksjon til Ordspråkene, men en korreksjon mot å lese for mye inn i dem og dra dem for langt.
 - Korrigere en holdning av å prøve å manipulere Gud?
 - Trodde noen at man kunne forutse hva Gud kom til å gjøre basert på slike visdomsord?
-

“FORKYNNEREN”?

- Hebraisk: Qohelet = “samleren”?
 - Gresk: Ekklesiastes
 - Samler => forsamling => forkynner
 - Samlet han folk, observasjoner eller visdom?
-

SALOMO?

- “Salomo” nevnes aldri.
 - Han hadde mer visdom “enn noen/alle som har hersket i Jerusalem før meg” (1:16).
 - Rart han sier det når det bare var David?
 - Men: I Krøn 29:25 - “Herren... ga ham kongelig makt som ingen konge i Israel hadde hatt før ham.”
 - Bare kap 1-2 han høres ut som en konge.
 - Som konge kunne han ha endret på noen av de tingene han klager over.
 - I 12:9 kalles han en vismann og ikke konge.
-

HVORFOR DA HINTE OM SALOMO?

- For å vise at selv ikke Salomo ville kommet fram til noe annet resultat, med alle sine ressurser og muligheter?
 - Fordi publikum var sterkt påvirket av Salomos ordspråk?
-

“Forkynneren var ikke bare vis, han ga også folket kunnskap. Han grunnet og gransket og formet mange ordspråk. Forkynneren la vinn på å finne gode ord og vendinger og skrev ned det som er rett og sant. Ord av vismenn er som brodder, fyndord i samling er som nagler festet av en gjeter. Men ellers, min sønn, ta deg i vare: Det er ingen ende på de bøker som skrives, og mye gransking gjør kroppen trett. Dette er summen av alt du har hørt: Frykt Gud og hold hans bud! Dette gjelder for alle mennesker. For Gud skal dømme hver gjerning, holde dom over alt som er skjult, enten det er godt eller ondt.”

EPILOGEN (12:9-14)

1. Samme person som resten av boka.
 2. En redaktør som prøver å “redde” boka litt.
 3. En redaktør som er enig med budskapet, men som kommer med en liten korreksjon.
 4. En redaktør som er fullstendig enig med budskapet.
 5. En redaktør som er enig, men som prøver å forhindre at budskapet blir misforstått.
-

EPILOGEN (12:9-14)

1. Innholdet i boka er rett og sant. (v. 10)
 2. Boka kan svi litt, men den får folk på rett kurs slik som annen bibelsk visdomslitteratur.
 3. De vise fikk denne visdommen fra Gud.
 - ‘den ene og samme hyrde’ (NB88), ‘gitt av Én Hyrde’ (KJ97), Shepherd (ESV, NIV, NASB)
 - Står egentlig ‘gitt av en gjeter’, trolig om visdomsordene og ikke naglene.
 4. Man skal være forsiktig med å gå utover den bibelske visdommen. (v. 12)
-

EPILOGEN (12:9-14)

- Det er boka som helhet vi har i Bibelen. Det er *boka* Forkynneren vi skal fokusere på, ikke *personen* Forkynneren.
 - “Ethvert argument som leter etter en ‘opprinnelig’ skeptisk bok av Qohelet (1:12 - 12:7) som senere på en klønete måte har blitt påført et ‘rettroende’ rammeverk, er ren spekulasjon og basert på gale oppfatninger om hva som er passende for en bibelsk bok å inneholde.” (Peter Enns)
-

“HEBEL”

- NO11:
 - Forgjeves: 21
 - Forgjengelig: 8
 - Meningsløst: 2
 - Flyktig: 4
 - Pust: 1
 - Tomhet: 1
 - NO05: ‘tomhet’ (2/3)
 - NB88: ‘tomhet’
 - KJ97: ‘tomhet’
 - NIV: ‘meaningless’
-

“HEBEL”

- bokstavelig: damp/pust
 - billedlig: om noe som er flyktig, uten substans, verdiløst, forgjeves
 - f.eks. avguder
 - Også navnet ‘Abel’.
-

“HEBEL”

- v. 14.: “forgjeves, som å gjete vinden”
- Det å prøve å fange damp eller pust blir det samme som å gjete/jage vinden. Du sitter ikke igjen med noen ting for strevet.
- Noe som ser ut til å ha substans men som lurder deg og er umulig å få tak på før det er borte.

**everything is
meaningless!**

HVA KALLES “HEBEL”?

- Alt (1:2, 14, 2:17, 12:8)
 - Hver gjerning (1:14, 2:11)
 - Glede og nytelse (2:1)
 - Verdslig suksess (2:11)
 - Visdom (2:15)
 - Å overlate sitt livsverk til en annen (2:19, 21, 26, 6:2)
 - Menneskenes strev (2:23)
 - Dyr og mennesker (3:19)
 - Dyktighet fra misunnelse (4:4)
 - Å jobbe seg rik uten familie (4:7-8)
 - En skuffende konge (4:16)
 - Umettelig pengejag (5:9)
 - Ikke kunne nyte rikdommen (6:2)
 - Prøve å stille sjelens begjær (6:9)
 - Mange ord (6:11)
 - Menneskenes dager (6:12, 7:15, 9:9)
 - Dårens latter (7:6)
 - At de rettferdige glemmes mens de urettferdige huskes (8:10)
 - At de rettferdige får det de urettferdige fortjener og motsatt (8:14)
 - Alt som kommer i fremtiden (11:8)
 - Barndom og ungdom (11:10)
-

“...enda et eksempel på forgjeves menneskelig innsats.”

– *Roland Murphy*

HVA HAR MENNESKET IGJEN FOR SITT STREV? (1:3, 3:9, 5:15)

- “har igjen” = fordel, profitt.
- Konklusjonen gis allerede i 1:2.
- Svar: Ingenting.

ALDRI NOE NYTT (1:4-11)

- Sola, vinden og vannet “arbeider” hele tiden men de kommer aldri noen vei.
 - Intet nytt under solen: En generalisering av verden, han sier ikke at det f.eks. aldri skjer nye oppdagelser eller oppfinnelser. En del av introduksjonen til boka.
 - Hvis etter-eksilsk, så levde han i de “400 stille år” uten profeter som snakket om nye ting Gud ville gjøre. Begynte folk å miste litt troen på Guds trofasthet og Messias’ komme?
-

“13 Jeg så at visdom er bedre enn dårskap, slik lyset er bedre enn mørket. 14 Den vise har øyne i hodet, mens dåren går omkring i mørke. Men jeg skjønnte også at slik det går den ene, slik går det dem begge. 15 Og jeg sa i mitt hjerte: Slik det går dåren, skal det også gå meg. Så hva skal all min visdom tjene til? Og jeg svarte i mitt hjerte: Også dette er forgjengelig. 16 For minnet om den vise lever ikke lenger enn minnet om dåren. I dagene som kommer, er alt for lengst blitt glemt. Ja, den vise må dø, han slik som dåren. 17 Da hatet jeg livet, for alt som skjer under solen, plaget meg. Alt er like forgjeves som å gjete vinden. 18 Jeg hatet alt jeg hadde strevd og arbeidet med under solen. Alt må jeg overlate til den som kommer etter meg. 19 Hvem vet om det blir en vis eller en dåre som skal herske over det jeg har vunnet med mitt arbeid og min visdom under solen? Også dette er forgjeves. 20 Da ble jeg grepet av fortvilelse i mitt hjerte over alt jeg har arbeidet og strevd med under solen. 21 For en mann kan vinne mye med visdom, kunnskap og dyktighet, men må likevel gi det i arv til en annen som ikke har hatt noe strev med det. Også dette er forgjeves; en ulykke er det. 22 Hva har mennesket igjen for alt sitt arbeid, alt hjertet jager etter, for alt det strever med under solen? 23 Alle menneskets dager er fulle av smerte, og alt det driver med, bringer sorg. Ikke engang om natten faller hjertet til ro. Også dette er forgjeves.”

Things that are guaranteed in life

IF WE'RE JUST GOING
TO DIE, WHAT'S THE
POINT OF LIVING?

© 1995 Universal Press Syndicate

The only thing guaranteed

in life
is death but
the only thing
worse than death
itself is being
forgotten

Trent Thomas

Behappy.me

GRIP DAGEN #1 (2:24-25)

“Ingen ting er bedre for et menneske enn å spise og drikke og unne seg gode dager midt i alt sitt strev. Men jeg fikk se at også dette kommer fra Guds hånd; for hvem kan spise og være glad uten at det er gitt av ham?”

“EN TID FOR ALT...” (3:1-8)

- “Den vise kjenner i sitt hjerte den rette tid og vei. Hver handling har sin tid og vei...” (8:5-6)
 - “Alt har sitt tidspunkt, det er en fastsatt tid for alt.”
-

EVIGHETEN I VÅRE HJERTER (3:11)

- “Alt skapte han vakkert, hver ting til sin tid. Ja, [alle tider] har han lagt i menneskenes hjerte. Likevel kan ikke mennesket fatte det Gud har gjort fra begynnelsen til slutt.”
 - Alle tider = “evighet”, en lang uoverskuelig tid både framover og bakover.
 - Både menneskenes ønske om å forstå livet og våre begrensninger i dette har blitt gitt av Gud.
-

GRIP DAGEN #2 (3:12-13)

- *“Jeg skjønnte at ingen ting er bedre for dem enn å glede seg og nyte det gode i livet. For når et menneske får spise og drikke og har glede av alt han [eier], er også det gitt av Gud.”*
 - *“I stedet for å bli bitter på det som Gud ikke har gitt menneskene, det å forstå hele virkeligheten, burde man nyte gavene som Gud har gitt.” (Rogland)*
-

GUDS GJERNINGER ER EVIGE

(3:14)

- *“Jeg skjønnte at alt Gud gjør, står gjennom alle tider. Ingen kan legge noe til, og ingen kan trekke noe fra. Gud har gjort det slik for at menneskene skal ha ærefrykt for ham.”*
 - En stor kontrast til menneskene, hvor han fortsatt leter etter noe som har evig verdi og ikke er forgjengelig, mens alt Gud gjør varer evig.
 - Et hint om at Gud er nøkkelen til å komme seg ut av det forgjengelige?
-

GUD SKAL DØMME #1 (3:16-17)

- *“Videre så jeg under solen: På rettens sted rådde uretten, der rettfærd skulle råde, rådde uretten. Da sa jeg i mitt hjerte: Det er Gud som skal dømme den som gjør rett og den som gjør urett. Ja, han har fastsatt en tid for alle ting og for alt som blir gjort.”*
 - Siden det er et tidspunkt for alt, må det også være et tidspunkt for Guds dom. Han vet at dette kommer til å skje til slutt.
-

GRIP DAGEN #3 (3:22)

- *“Jeg så at ingen ting er bedre enn at mennesket finner glede i sine gjerninger; dette er den lodd det har fått. For hvem lar mennesket se det som siden skal komme?”*
 - przeszłość - nå - przyszłość
-

EN MELLOMTING (4:4-6)

- v. 4: Jeg så at alt strev og all dyktighet kommer av at den ene misunner den andre. Også dette er forgjeves, det er som å gjete vinden.
 - v. 5: Dåren legger hendene i fanget og tærer på sitt eget kjøtt. (Ordsp 6:9-11)
 - v. 6: Bedre med en håndfull ro enn begge hender fulle av strev. Det er som å gjete vinden.
 - Korreksjon: Han mener løsningen ligger mellom det å la misunnelse føre strevet (v. 4) og det å ikke gjøre noen ting (v. 6): Én hånd med strev og én hånd med ro.
-

FRYKTT GUD #1 (4:17 - 5:6)

17 “Vokt din fot når du går til Guds hus! Det er bedre å komme dit for å lytte enn å bære fram offer slik dårer gjør; de vet ikke annet enn å gjøre det onde. 1 Vær ikke for snar med munnen, og la ikke hjertet forhaste seg når du vil tale et ord for Guds ansikt. For Gud er i himmelen og du på jorden, la derfor dine ord være få! 2 Med travelhet følger tankespinn, med dårers tale for mange ord. 3 Når du gir Gud et løfte, så drøy ikke med å oppfylle det. For han har ingen glede i dårer. Hold det du har lovet ham! 4 Det er bedre at du ikke gir ham noe løfte, enn å love og ikke holde det. 5 La ikke munnen få deg til å synde, og si ikke til Guds sendebud: «Jeg gjorde det av vanvare.» Hvorfor vil du gjøre Gud harm med dine ord, så han ødelegger det du har gjort? 6 Midt i alle drømmer, all tomhet, alle ord: Ha ærefrykt for Gud!”

GRIP DAGEN #4 (5:17-19)

“Se, dette har jeg funnet: Det er rett og godt å spise og drikke og nyte det gode midt i alt arbeid og strev under solen den korte tiden Gud lar mennesket leve. Det er den lodd det har fått. Når Gud lar et menneske få rikdom og formue og lar ham få nyte dette, så han kan ta imot sin del og glede seg over det han [eier], da er dette gitt av Gud. Da tenker han knapt over dagene som går, for Gud lar ham kjenne glede i hjertet.”

“HVIS GUD VIL...” (7:14)

- *“Er dagen god, så nyt den! Men er dagen ond, skal du tenke at Gud har gjort det slik at den ene dagen følger den andre, for at mennesket ikke skal vite hva neste dag vil bringe.”*
 - Dårlige dager er en påminnelse om ydmykhet og Guds vilje, ikke et tegn på at du har feilet.
 - Forkynnerens induktive tolkning: Siden det er slik, må det være meningen at det skal være slik, fordi Gud styrer alt.
 - Gud vil ikke at vi skal vite fremtiden.
-

DEN RIKE BONDEN

(LUK 12:16-21)

- *«Det var en rik mann som hadde fått god avling av jorden, og han tenkte med seg selv: 'Hva skal jeg gjøre? Jeg har ikke plass til avlingen min. Jo, dette vil jeg gjøre: Jeg river ned låvene og bygger dem større, og der samler jeg kornet og alt jeg ellers eier. Så skal jeg si til meg selv: Nå har du mye godt liggende, nok for mange år. Slå deg til ro, min sjel, spis, drikk og vær glad!' Men Gud sa til ham: 'Uforstandige menneske! I natt kreves din sjel tilbake. Hvem skal så ha det du har samlet?' Slik går det med den som samler skatter til seg selv og ikke er rik i Gud.»*
 - *v. 22: Han sa til disiplene: «Derfor sier jeg dere: Vær ikke bekymret for livet, hva dere skal spise, eller for kroppen, hva dere skal kle dere med.*
-

FRYKT GUD #2 (7:15-18)

“Alt dette har jeg sett i mine flyktige levedager: Den rettferdige kan gå til grunne selv om han lever rettferdig, og den urettferdige kan leve lenge på tross av sin ondskap. Vær ikke altfor rettferdig, og vis deg ikke for klok! Hvorfor vil du ødelegge deg selv? Vær ikke altfor urettferdig, og vær ikke en dåre! Hvorfor vil du dø før tiden? Best er det å holde fast ved det ene og heller ikke gi slipp på det andre. For den som frykter Gud, vil lykkes med begge deler.”

GUD SKAL DØMME #2

FRYKT GUD #3 (8:11-14)

“Om dommen over den onde gjerningen ikke straks blir satt i verk, får menneskene mot til å gjøre det onde. For en synder kan i mange år gjøre ondt, og Gud lar ham likevel leve lenge. Enda skulle også jeg vite at det går godt for dem som frykter Gud fordi de har ærefrykt for ham. Men for den urettferdige lykkes det ikke, hans liv blir kort, flyktig som en skygge, fordi han ikke frykter Gud. Det er noe meningsløst som hender på jorden: Noen rettferdige får hva de urettferdige fortjener, og noen urettferdige får hva de rettferdige fortjener. Jeg sier: Også dette er forgjeves.”

GRIP DAGEN #5 (8:15)

“Jeg har lovprist gleden, for det finnes ingen annen lykke for mennesket her under solen enn å spise og drikke og glede seg. Dette får følge ham i hans strev, i de levedager Gud gir ham under solen.”

GRIP DAGEN #6 (9:7-10)

“Så gå og spis ditt brød med glede, og drikk din vin med glede i hjertet! For Gud har allerede godtatt det du gjør. Ha alltid hvite festklær på, la oljen flyte over ditt hode! Nyt livet med kvinnen du elsker, alle dine flyktige levedager, de som Gud gir deg under solen, ja, alle dine flyktige dager. For dette er din lodd i livet, midt i ditt strev og ditt arbeid under solen. Alt dine hender kan gjøre, gjør det med den kraften du har. For i dødsriket, dit du går, er det verken gjerning eller tanke, verken kunnskap eller visdom.”

GRIP DAGEN #7

GUD SKAL DØMME #3 (11:7-10)

“Lyset gjør godt, en fryd for øyet er det å se solen. Om mennesket får leve i mange år, skal han glede seg over dem alle, men også tenke på de mørke dager, for det blir mange av dem. Alt som kommer, er forgjengelig. Gled deg, du ungdom, mens du er ung, vær glad og fornøyd i livets vår! Gå på de veier som hjertet vil, følg det som lokker ditt øye! Men vit at for alt du gjør, vil Gud kreve deg til regnskap. Få bort det som piner ditt hjerte, og det som plager din kropp! For barndom og ungdom er som et pust.”

DØDEN KOMMER (12:1-8)

“Tenk på din skaper i ungdommens dager, før de onde dagene kommer, før årene kommer da du må si: «Jeg har ingen glede av dem», 2 før sol og dagslys, måne og stjerner blir mørke og skyene vender tilbake etter regnet. 3 Da skjelver tjenerne i huset, de sterke mennene blir krokete. Kvinnene som maler på kvernen, må stanse, for de er blitt så få; det mørkner for jentene som ser ut gjennom gluggene. 4 Begge dørene mot gaten blir stengt, og duren fra kvernen lyder dempet. En står opp til fuglekvitter, men alle sangens døtre stilner. 5 Da gruer en seg for hver bakke, og farer lurere på veien. Mandeltreet blomstrer, gresshopperen sleper seg fram og kapersfrukten brister mens mennesket går til sin siste bolig; de som skal gråte, er alt på gaten. 6 Ja, tenk på din skaper før sølvsnoen slites og gullskålen brister, før krukken knuses ved kilden og hjulet knekker og faller i brønnen, 7 når støvet vender tilbake til jorden som det støv det var, og ånden går tilbake til Gud, som ga den. 8 Forgjeves og forgjengelig, sier Forkynneren. Ja, alt er forgjengelig.”

SÅ HVA SKAL VI DA GJØRE,
HVIS ALLE DØR
OG ALT I LIVET ER FORGJENGELIG
OG FORGJEVES
FORDI INGENTING KAN
OVERVINNE DØDEN?

KONKLUSJON (12:13-14)

“Dette er summen av alt du har hørt: Frykt Gud og hold hans bud! Dette gjelder for alle mennesker. For Gud skal dømme hver gjerning, holde dom over alt som er skjult, enten det er godt eller ondt.”

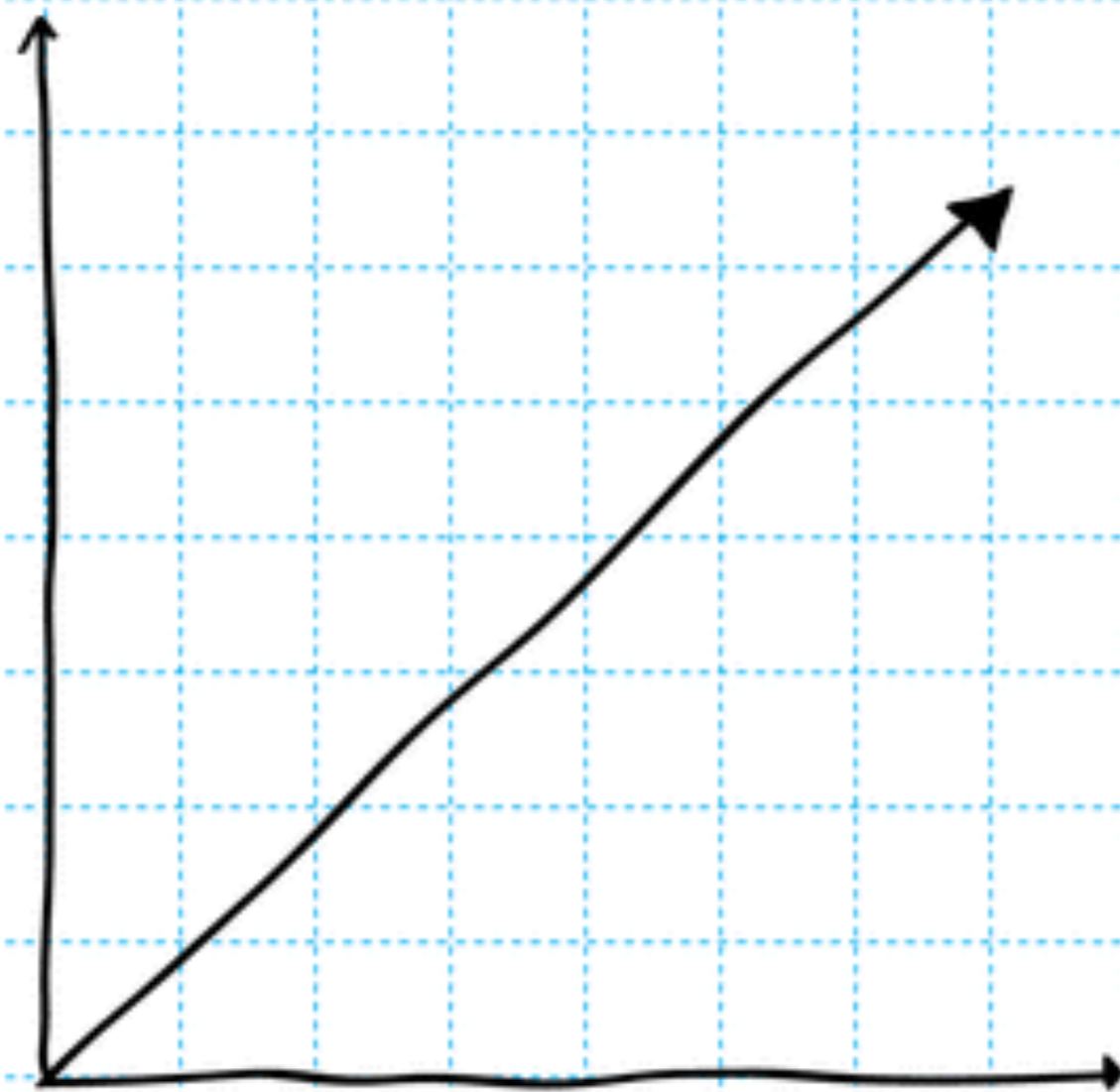
YOUR PLAN

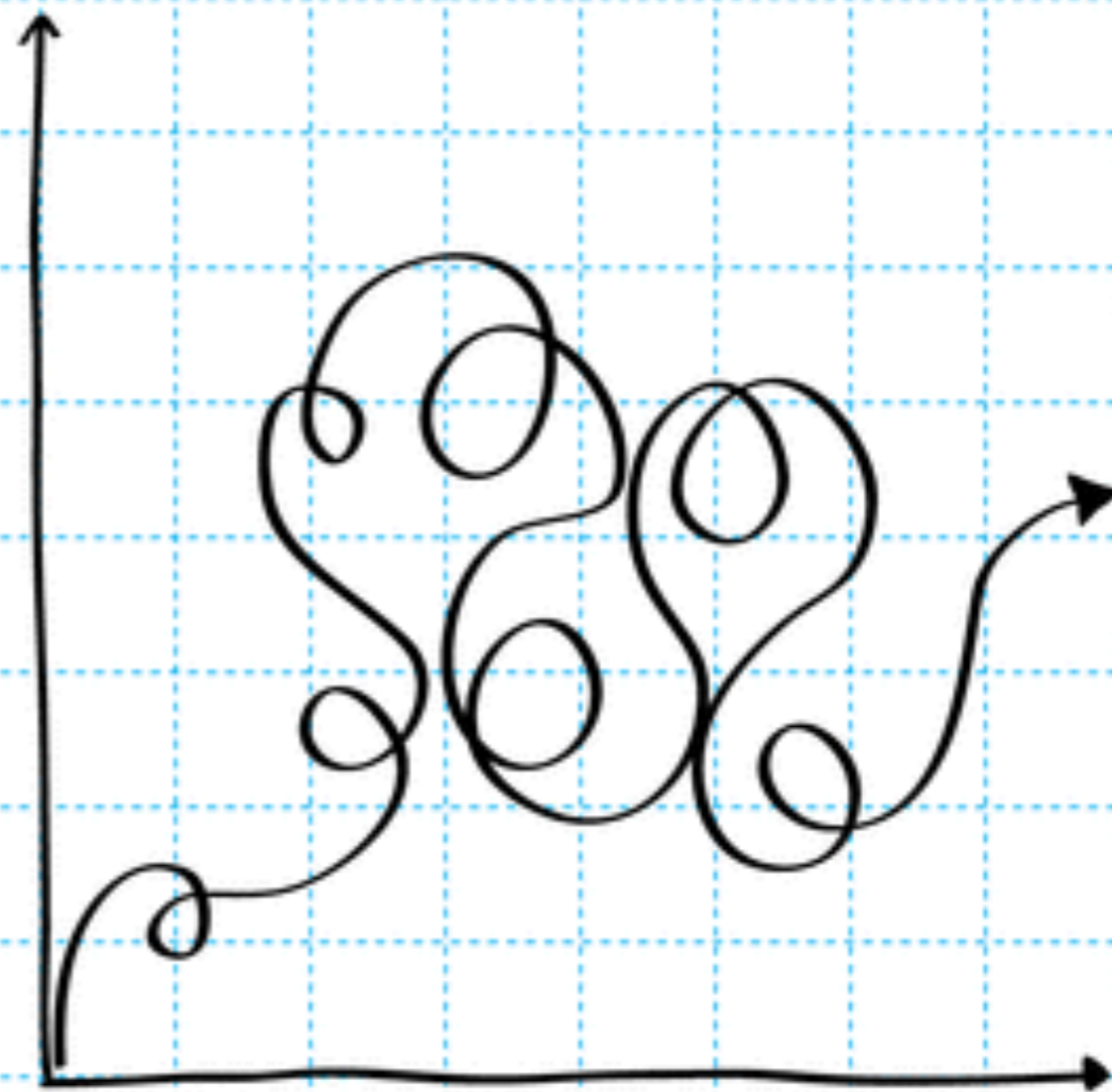
REALITY

VANDEN BOSCH
CAPITAL MANAGEMENT
RAYMOND JAMES

What I planned.

what happened.

ROM 8:18-22

“Jeg mener at det vi må lide i den tiden som nå er, ikke kan regnes for noe mot den herligheten som en gang skal åpenbares og bli vår. For det skapte venter med lengsel på at Guds barn skal åpenbares i herlighet. Det skapte ble underlagt forgjengeligheten, ikke frivillig, men fordi han ville det slik. Likevel var det håp, for også det skapte skal bli frigjort fra slaveriet under forgjengeligheten og få den frihet som Guds barn skal eie i herligheten. Vi vet at helt til denne dag sukker og stønner alt det skapte samstemt, som i fødselsrier.”

LIVET I EN FORGJENDELIG VERDEN MED JESUS

- Ingen garanti mot at vanskelige ting ikke skal skje, men et løfte om at han er med oss.
 - 2 Kor 4:8-9: “Vi er alltid presset, men ikke knekket, vi er rådville, men ikke rådløse, forfulgt, men ikke forlatt, slått ned, men ikke slått i hjel.”
-